

บทที่ 5

การติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาการศึกษาห้าปีไปสู่การปฏิบัติ

5.1 คณะกรรมการติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาการศึกษาห้าปีไปสู่การปฏิบัติ

คณะกรรมการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีอำนาจหน้าที่ในการติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาห้าปีไปสู่การปฏิบัติ ประกอบด้วย

1. นายสุรชาติ บริโป	ผู้แทนผู้บริหารท้องถิ่น	ประธานกรรมการ
2. นายคำดี เสนาจันทร์	ผู้แทนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	รองประธานกรรมการ
3. นางกัลยา ชันทองคำ	ปลัด อบต.นาเลียง	กรรมการ
4. นายชัยชาญ ธน.ทอง	รองปลัด อบต.นาเลียง	กรรมการ
5. นางสาวพรีดา วังราชา	นักทรัพยากรบุคคลชำนาญการ	กรรมการ
6. นายชัยยันต์ พ่อชมภู	ประธานกรรมการ ศพด.บ้านนาเลียง	กรรมการ
7. นายประภาส บัวทองจันทร์	ประธานกรรมการ ศพด.บ้านนาอุดม	กรรมการ
8. นายอนุช บัวทองจันทร์	ประธานกรรมการ ศพด.วัดม่วงชุม	กรรมการ
9. นายศักดิ์ดา แสนมิตร	ผู้ทรงคุณวุฒิด้านการศึกษา	กรรมการ
10. นางเสาวลักษณ์ บรรพสาร	ผู้อำนวยการกองคลัง	กรรมการ
11. นายอานวัช ตั้งวิกรัย	นักวิชาการศึกษาปฏิบัติการ	กรรมการ/เลขานุการ

ทั้งนี้ ให้คณะกรรมการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาการศึกษาสี่ปีไปสู่การปฏิบัติ โดยให้มีอำนาจหน้าที่ ดังนี้

1. กำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลฯ
2. ดำเนินการติดตามและประเมินผลฯ
3. รายงานผลและเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลฯ ต่อผู้บริหารท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลฯให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีงบประมาณละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ ให้ปิดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่า 30 วัน
4. แต่งตั้งคณะอนุกรรมการหรือคณะทำงานเพื่อช่วยปฏิบัติงานตามที่เห็นสมควร

5.2 วิธีการติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาการศึกษาห้าปีไปสู่การปฏิบัติ

เริ่มต้นจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดประชุมคณะกรรมการการศึกษาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อร่วมกันพิจารณากำหนดแนวทาง วิธีการในการติดตามและประเมินผลฯ โดยจะทำการประเมินผลสำเร็จเป็นรายโครงการว่าเป็นไปตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่กำหนดไว้หรือไม่ ทั้งนี้ ควรประเมินผลทั้งระบบ กล่าวคือ ประเมินทั้งปัจจัยที่ใช้ กระบวนการที่ใช้ ผลผลิตที่ได้รับ และผลลัพธ์ที่เกิดขึ้น เพื่อจะได้ทราบถึงปัญหา อุปสรรคที่เกิดขึ้น สำหรับนำไปใช้เป็นข้อมูลประกอบการกำหนดแนวทางในการแก้ไขต่อไป

การติดตามและประเมินผล คือ การกำหนดเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดเพื่อที่จะให้เราได้ทราบว่าขณะนี้ได้มีการปฏิบัติตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ถึงระยะใด **การติดตาม** เป็นการตรวจสอบในระหว่างการดำเนินกิจกรรมตามโครงการ ในขณะที่ **การประเมินผล** เป็นการตรวจสอบผลที่เกิดขึ้นจริงเมื่อดำเนินโครงการแล้วเสร็จ เปรียบเทียบกับวัตถุประสงค์ที่ตั้งไว้ ซึ่งตามหลักวิชาการแล้ว มีหลักเกณฑ์ในการติดตามและประเมินผลอยู่มากมายหลายวิธีการ จึงกำหนดกรอบหลักเกณฑ์มาตรฐานและตัวชี้วัดการติดตามและประเมินผล ประกอบด้วย 7 หลักเกณฑ์ 22 ตัวชี้วัด เพื่อให้องค์กรที่รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล ได้ใช้เป็นกรอบและแนวทางในการติดตามและประเมินผล โดยอาจใช้หลักเกณฑ์ใดๆหลักเกณฑ์หนึ่ง หรือหลายหลักเกณฑ์ประกอบกัน ขึ้นกับลักษณะของโครงการ และดุลยพินิจขององค์กรที่รับผิดชอบในการติดตามและประเมินผล ดังนี้

1. เกณฑ์สัมฤทธิ์ผลและการบรรลุวัตถุประสงค์ของนโยบาย

เป็นการประเมินความสำเร็จโดยการพิจารณาเปรียบเทียบผลการดำเนินงาน ที่นำไปปฏิบัติกับวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในนโยบาย โดยเป็นการประเมินผลใน 2 ส่วน คือ การประเมินผลในภาพรวมและระดับปฏิบัติการ ผลการดำเนินงานจะต้องเปิดเผยให้ประชาชนทั่วไปทราบอย่างกว้างขวางอย่างต่อเนื่องและสม่ำเสมอและมีการกำหนดระยะเวลาที่ชัดเจนอาจเป็นทุกไตรมาส หรือผลการดำเนินงานประจำปีสัมฤทธิ์ผลรวมถึงการดำเนินงานที่มุ่งการบรรลุเป้าหมายในระยะยาวโดยมีตัวชี้วัดอยู่ 2 ประการ คือ

(1) ผลผลิตในภาพรวม เป็นการประเมินเปรียบเทียบผลการดำเนินงานที่เกิดขึ้นจริงกับเป้าหมายรวมขององค์การบริหารส่วนตำบล

(2) ผลผลิตในระดับปฏิบัติการ เป็นการประเมินผลโดยพิจารณาระดับการบรรลุเป้าหมายตามแผนปฏิบัติการ โดยอาจพิจารณาจากผลผลิตต่อหน่วยกำลังคน ระดับการบริการต่อหน่วยเวลาสัดส่วนของต้นทุนและผลตอบแทน สถานภาพทางการเงิน สินทรัพย์ คุณภาพของผลผลิตและบริการสาธารณะประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรขององค์การบริหารส่วนตำบล การประหยัดพลังงานและการรักษาสิ่งแวดล้อม

2. เกณฑ์ความเสมอภาคและความเป็นธรรมในสังคม

ประกอบด้วยตัวชี้วัดที่สำคัญ 4 ประการ คือ

(1) การเข้าถึง เป็นการประเมินโดยให้ความสำคัญในเรื่องโอกาสของประชาชนโดยเฉพาะผู้ด้อยโอกาสในสังคมให้ได้รับการบริการสาธารณะอย่างเสมอภาค เท่าเทียม

(2) การจัดสรรทรัพยากร เป็นการประเมินถึงความเป็นธรรมในการจัดสรรทรัพยากรให้กับประชาชน

(3) การกระจายผลประโยชน์ เป็นการประเมินที่เน้นความเป็นธรรมในการกระจายผลประโยชน์หรือผลตอบแทนให้แก่สมาชิกในสังคม

(4) ความเสมอภาค เป็นการประเมินที่เน้นความเป็นธรรมเพื่อให้หลักประกันเรื่องสิทธิและโอกาสในการได้รับบริการสาธารณะโดยปราศจากอคติ ได้มีการแบ่งแยกกลุ่มหรือชนเผ่า

3. เกณฑ์สมรรถนะและประสิทธิภาพการให้บริการประชาชน

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) สมรรถนะขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นการประเมินขีดความสามารถในการให้บริการและตอบสนองความต้องการของประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

(2) ความทั่วถึงและเพียงพอ เป็นการประเมินถึงความครอบคลุม ความเพียงพอ และความครบถ้วนของการให้บริการทั้งในด้านกลุ่มเป้าหมายที่ได้รับการบริการและระยะเวลาที่บริการ

(3) ความถี่ในการให้บริการ เป็นการประเมินระดับการบริการต่อหน่วยเวลาว่ามีความสม่ำเสมอจากภารกิจ/กิจกรรมการให้บริการนั้นหรือไม่

(4) ประสิทธิภาพการให้บริการ เป็นการประเมินประสิทธิภาพขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มุ่งเน้นการบริการที่รวดเร็ว ทันเวลา มีการใช้ทรัพยากรที่เหมาะสม ซึ่งในทางปฏิบัติจำเป็นต้องกำหนดมาตรฐานการบริการไว้เป็นแนวทางด้วย

4. เกณฑ์ความรับผิดชอบต่อองค์การบริหารส่วนตำบล

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) พันธกิจต่อสังคม เป็นการประเมินภารกิจขององค์การบริหารส่วนตำบลที่มีต่อสังคม พิจารณาได้จากวิสัยทัศน์ นโยบาย และแผนงาน

(2) ความรับผิดชอบต่อสาธารณะ เป็นการประเมินถึงความรับผิดชอบต่อประชาชนกลุ่มเป้าหมาย

(3) การให้หลักประกันความเสี่ยง เป็นการประเมินที่มีความสำคัญเพื่อให้หลักประกันว่าประชาชนผู้รับบริการจะได้รับความคุ้มครองและหรือการชดเชยจากองค์การบริหารส่วนตำบลหากมีความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติงานขององค์การบริหารส่วนตำบล

(4) การยอมรับข้อผิดพลาด เป็นการประเมินถึงความรับผิดชอบของผู้บริหารองค์การบริหารส่วนตำบลและบุคลากร ที่จะยอมรับต่อสาธารณชนในกรณีที่เกิดความผิดพลาดในการบริหารหรือการปฏิบัติงาน

5. เกณฑ์การตอบสนองความต้องการของประชาชน

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 4 ประการ คือ

(1) การกำหนดประเด็นปัญหา เป็นการประเมินการกำหนดประเด็นปัญหาที่มาจากประชาชนผู้รับบริการและมีการพิจารณาจัดลำดับความสำคัญ

(2) การรับฟังความคิดเห็น เป็นการประเมินถึงระบบเปิดกว้างในการรับฟังความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของประชาชนผู้รับบริการ

(3) มาตรฐานเชิงยุทธศาสตร์ในการแก้ปัญหา เป็นการประเมินถึงความพร้อมในการแก้ปัญหาให้กับประชาชนผู้รับบริการที่มีทั้งมาตรการระยะสั้นและระยะยาว รวมทั้งเปิดกว้างให้ประชาชนทั่วไปได้รับทราบและมีส่วนร่วมในการตรวจสอบ

(4) ความรวดเร็วในการแก้ปัญหา เป็นการประเมินการตอบสนองในการแก้ไขปัญหา การให้ความสำคัญและการกำหนดมาตรการแก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว มีประสิทธิภาพ ไม่ละเลยเพิกเฉยต่อปัญหา

6. เกณฑ์ความพึงพอใจของประชาชน

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ประการ คือ

(1) ระดับความพึงพอใจ เป็นการประเมินความเห็นของประชาชนที่มีต่อหน่วยงานซึ่งเกี่ยวข้องกับคุณภาพการปฏิบัติงาน

(2) การยอมรับหรือการคัดค้าน เป็นการประเมินระดับการยอมรับมาตรการ นโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล ซึ่งพิจารณาจากสัดส่วนการยอมรับหรือการคัดค้าน เนื่องมาจากผลกระทบของนโยบายขององค์การบริหารส่วนตำบล

7. เกณฑ์ผลกระทบต่อสังคม

ประกอบด้วยตัวชี้วัด 2 ประการ คือ

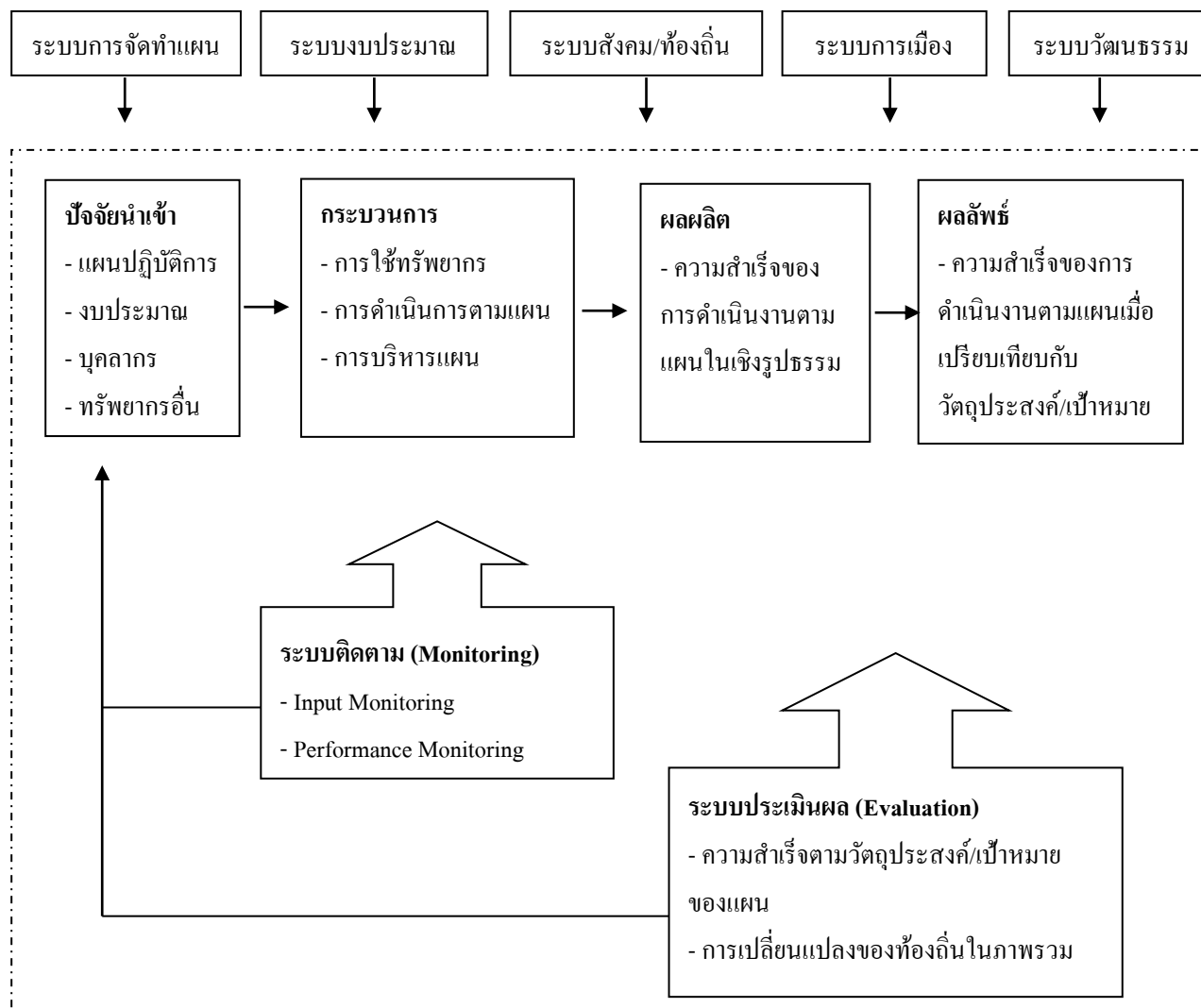
(1) ผลกระทบภายนอก เป็นการประเมินว่าองค์การบริหารส่วนตำบลก่อให้เกิดผลกระทบซึ่งสร้างความเสียหายจากการดำเนินงานแก่ประชาชนหรือไม่ โดยอาจวัดจากขนาดและความถี่จากความเสียหายที่เกิดขึ้น เช่น การก่อสร้างถนนขวางทางน้ำหลาก ทำให้เกิดปัญหาน้ำท่วมใหญ่ขึ้น เป็นต้น

(2) ต้นทุนทางสังคม เป็นการประเมินผลเสียที่สังคมต้องแบกรับ เช่น ค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูบูรณะความเสียหายที่เกิดขึ้นจากการดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล เป็นต้น

องค์ประกอบของระบบการติดตามและประเมินผล

ระบบของการติดตามและประเมินผลแผน ประกอบด้วย องค์ประกอบ 3 ส่วนหลัก คือ ส่วนของปัจจัยนำเข้า (Input) ส่วนของกระบวนการติดตาม (Process) และส่วนราชการประเมินผลลัพธ์ (Output, Goal) ซึ่งสามารถอธิบายตามรูปที่ 6.1 ได้ดังนี้

รูปที่ 6.1 แสดงระบบติดตามและประเมินผลแผนการพัฒนา

1. ส่วนปัจจัยนำเข้า (Input) คือ ปัจจัยที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องนำเข้าสู่ระบบติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้แก่ ตัวแผน ผู้ประเมิน ผู้ถูกประเมิน และเครื่องมือในการประเมิน ฯลฯ

2. ส่วนของกระบวนการติดตาม (Process) คือ ช่วงของการดำเนินงานตามแผนนั้นๆ

3. ส่วนของการประเมินผลลัพธ์ (Output, Goal) เป็นการติดตามผลช่วงสุดท้ายหรืออาจเรียกว่า “การประเมินยุทธศาสตร์” ซึ่งจะได้แสดงให้เห็นว่าเมื่อสิ้นสุดการดำเนินงานของแผนยุทธศาสตร์ที่ผ่านมาในแต่ละปีผลที่เกิดขึ้นเป็นไปตามเป้าหมายที่ได้กำหนดไว้หรือไม่

6.3 ห้วงเวลาในการติดตามและประเมินผลการนำแผนพัฒนาห้าปีไปสู่การปฏิบัติ

ห้วงเวลาของการติดตามและประเมินผลฯ กำหนดขึ้นตามความเหมาะสมของแต่ละองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่การติดตามและประเมินผลฯ ในแต่ละห้วงเวลาจะต้องทันการรายงานผลและข้อเสนอความเห็นซึ่งได้จากการติดตามและประเมินผลฯ ต่อผู้บริหารท้องถิ่น และประกาศผลการติดตามและประเมินผลฯ ให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันอย่างน้อยปีงบประมาณละ 1 ครั้ง ทั้งนี้ ให้ประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่า 30 วัน